

Noves dades sobre un *lapiscida* basc: Joan dez Payti (1504)¹

ANTÒNIA JUAN VICENS²

A Mallorca, a la Baixa Edat Mitjana, hi havia gent de distinta condició i variada procedència. La seva situació estratègica dintre del Mediterrani ocasionava, no només, la constant arribada de mercaderies sinó també de viatgers, esclaus, immigrants i artistes (o artesans), entre molts altres. És precisament un d'aquests darrers el que ara ens interessa, concretament un *lapiscida*³ basc: Joan dez Payti.⁴

La nova aportació és donar a conèixer el seu inventari⁵ acompanyant-lo d'un comentari amb tota una sèrie de consideracions sobre la seva figura. El document data de 1504, el recull un protocol del notari Martí Terrers i té una extensió de cinc folis amb bon estat de conservació, exceptuant algunes taques de tinta que dificulten la lectura de certes paraules.

Ara per ara només hi havia publicades dues dades sobre aquest picapedrer. Gràcies a una d'elles se sap que era basc i que va participar un any abans de la seva mort, l'octubre de 1503, a una junta d'experts, amb altres mestres mallorquins, sobre unes obres faedores a l'absis de l'església del convent de Santa Clara de Palma.⁶ La segona s'acceptaria com a bona en el cas de que fossin la mateixa persona ell i Joan d'Espeyto, *lapiscida* que va actuar com a testimoni en un contracte d'aprenentatge entre el sard Salvador Guiso i Joan Sagrera el març de 1503,⁷ fet bastant probable si es té en compte que dez Payti mantenia relacions amb Joan Sagrera amb qui havia participat a la junta d'experts. La diferència en la grafia no reflectiria més que la diversa forma de recollir per escrit la pronunciació d'un nom no gaire corrent entre els que estaven acostumats a escoltar els notaris mallorquins.

Encara que sigui de forma dispersa hi ha publicats tota una sèrie d'inventaris de *lapiscidae* i treballadors de la pedra extrets en la majoria dels casos dels arxius per Gabriel

¹ Aquest treball ha estat possible gràcies a la concessió d'una beca predoctoral de la Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació del Govern de les Illes Balears i s'inclou dins el projecte I+D+I HUM2005-04035, dirigit per la Dra. Tina Sabater, que investiga l'escultura gòtica del segle XV.

² Desig expressar el meu agraïment a la Dra. Tina Sabater pel seu suport a l'hora d'emprendre la tasca de la investigació, i a la Dra. Maria Barceló per l'ajuda i consells en l'elaboració d'aquest article.

³ S'ha optat per fer un ús freqüent del terme *lapiscida* perquè és més ampli que el de picapedrer ja que engloba a tots els treballadors de la pedra, tan constructors com escultors.

⁴ El col·lectiu de biscaïns a la Mallorca del trànsit a la Modernitat era nombrós.

⁵ Jaume SASTRE MOLL: "L'obra pictòrica com element decoratiu, sumptuari i devocional a les llars medievals mallorquines, en el trànsit a la modernitat", *BSAL*, 59, Palma, 2003, 78. La referència documental apareix en aquest article però no com a Joan dez Payti sinó com a Joan d'Espanya.

⁶ Gabriel LLOMPART: *Miscelánea de pintura y picapedrería medieval mallorquina*, Palma, 1999, Doc. 162.

⁷ Gabriel LLOMPART: "Sagrèriana Minora", *BSAL*, 39, Palma, 1983, 407-434, Doc. 15.

Llompart.⁸ Una nova contribució al tema no estaria de més a fi i efecte de que en la mesura que es van trobant i publicant noves dades es puguin arribar a extreure conclusions a varis nivells sobre aquest col·lectiu, encara força desconegut tot i la informació amb la qual contam, perquè aquesta encara no ha estat estudiada en profunditat ni sistematitzada.

A més, és un document interessant per conèixer dades quotidianes relatives a un *lapiscida* oriünd de fora la Corona d'Aragó. És cert que fins que els investigadors no hagin fet un buidatge sistemàtic complet dels protocols notariais i altres sèries dels arxius mallorquins i si no es troben altres notícies relatives a aquest tema es farà difícil tenir un coneixement més complet sobre diferents aspectes com, per exemple: la forma de vida dels picapedrers i escultors forans a Ciutat de Mallorca, el seu establiment a l'illa, les relacions que mantenien amb els altres membres del gremi, la seva solvència econòmica, la situació familiar, les obres que realitzaven...

Per extreure algunes conclusions serioses s'haurien de confrontar un grapat de documents d'aquest tipus però això no impedeix que a partir d'aquest inventari es puguin fer tota una sèrie de comentaris sobre un basc que es va instal·lar, va treballar, va formar família i va morir aquí, a Mallorca.

Joan dez Payti vivia a la parròquia de Santa Eulàlia,⁹ al carrer del Molí del Vent, del qual no n'ha quedat rastre físic a la toponímia urbana de la ciutat de Palma però que per constància documental el podem ubicar prop de la plaça i porta de Sant Antoni dels Porcs i de l'hostal del Peix.¹⁰ Les cases eren de la seva propietat i les tenia *sots alou propi* és a dir que no havia de pagar a ningú per elles, fet que per altra banda no comportava un poder adquisitiu més elevat.¹¹

Quan va morir ja se li havia concedit la ciutadania, d'això es dedueix que devia dur un cert temps residint a l'illa.¹² Segurament degué arribar sol i va formar família aquí. El dimecres 14 d'octubre de 1500 es redactà el contracte matrimonial del picapedrer Joan dez

⁸ Sobre Pere Mates veure Gabriel LLOMPART: "Pere Mates, un constructor y escultor trecentista en la Ciutat de Mallorca", *BSAL*, 34, Palma, 1976, 91-118.

Sobre Cristòfor Vilasclar i Simó Xaverí veure Gabriel LLOMPART: "Sagreriana Minora... doc. 9 i 10, respectivament.

Sobre Francesc Llinàs veure Gabriel LLOMPART: "Maestros albañiles y escultores en el Medievo Mallorquín", *BSAL*, 49, Palma, 1993, 249-272, Doc. V.

Sobre Huguet Barxa veure Gabriel LLOMPART: "Més precisions sobre Huguet Barxa, imaginari medieval", *Estudis Baleàrics*, 62/63, Palma, 1997, 53-59.

Sobre Francesc Torres veure Gabriel LLOMPART: *Miscelánea de pintura y picapedrería...* Doc. 146.

⁹ A Ciutat de Mallorca a la Baixa Edat Mitjana, la majoria dels treballadors de la pedra que es troben documentats residien a aquesta parròquia tot i que no amb exclusivitat, també n'hi ha a la resta de parròquies en què es dividia la Ciutat.

¹⁰ Maria BARCELÓ CRESPI; Guillem ROSSELLÓ BORDOY: *La Ciudad de Mallorca*, Palma, 2006, 297, 302 i 304.

¹¹ Compari's per exemple l'inventari d'Huguet Barxa amb el de Joan dez Payti. Les diferències són clares tot i que el primer tingué les cases sota alou.

¹² Les altres referències que es tenen sobre ell són d'un any anterior, i no es fa cap altra especificació que anomenar-lo *vascone* i *lapiscida Maioricarum*. Això tot sol no és indicatiu de que no li haguessin concedit encara la ciutadania ja que al mateix inventari trobam les dues denominacions: "lapiscide Maioricarum" i més avall "lapiscida civis Maioricarum".

Payti, *vascone*, amb Catalina, filla de Pere Avellà de Petra, però en el moment resident a Ciutat, i de la seva muller Angelina. El dot sols consistia en 30 lliures. Entre els testimonis figuraven els *lapiscidae* Daniel i Sebastià Pou i el llibreter Jaume Irdís.¹³ Tenien un fill de nom també Joan, qui devia ser un nin perquè s'especifica que estava en la edat en què encara no li havia crescut barba (*etate impuberis*). Tal vegada l'edat del fill podria ésser un indicador sobre el temps que duia dez Payti vivint aquí. Hi ha un document de 1480 publicat per Pere A. Sanxo¹⁴ en què els jurats escrivien al governador perquè aprovàs unes disposicions que atenyien als estrangers que es volien establir al Regne. Aquests demanaven que menestrals forans no poguessin obrir botiga a condició que duguessin la seva família amb ells o que en formassin una aquí. Com a conseqüència ocasionaria l'establiment definitiu al regne de l'estranger i per tant amb ell es quedarien els beneficis econòmics que aquest s'hagués pogut endur en tornar a la seva ciutat o país d'origen. Si el forà no complia aquests requisits, es veuria obligat a fer feina a la botiga d'algú de la ciutat que practicàs el seu mateix ofici. És cert que tal vegada aquestes disposicions no afectassin tan directament als treballadors de la pedra com si podien fer-ho a altres col·lectius artesanals com per exemple pintors o argenters, però si més no és un punt que resulta significatiu i que no s'hauria d'obviar perquè pot donar algunes pistes sobre el possible establiment definitiu a Mallorca de dez Payti i la formació d'una família aquí si es té en compte que el més probable és que la seva dona fos mallorquina.

A més, que a l'inventari no consti ni botiga ni obrador i que no s'hi trobi cap referència a algun estri del seu ofici vol dir que no devia fer feina pel seu compte sinó que segurament estava llogat o formava part d'alguna colla de picapedrers, tal volta amb els Pou o amb els Sagrera, concretament amb Daniel Pou o Joan Sagrera amb els quals es troba relacionat a les referències documentals existents i que més endavant es comentaran.

Si es posa atenció en els béns materials que s'esmenten en el seu inventari,¹⁵ (la casa: continent i els objectes: contingut) s'apreciarà que les seves propietats corresponen a una casa senzilla de gent més bé modesta.

L'immoble consta de dues plantes: a la baixa es troben entrada i cuina, i a l'alta, on es pujava a través d'una escala, cambra i menjador. Es veu que les dimensions de l'habitable difereixen bastant del d'altres *lapiscidae*: la propietat de Pere Mates tenia un nombre bastant més elevat de dependències: entrada, cambra, cambra de la torre, sala, cuina, rebost, habitació sobre l'entrada, habitació contigua a la cambra major, habitació baix l'escala, graner, celler i quadre.¹⁶ Igual passa amb la d'Huguet Barxa, també de dos pisos però les dependències d'aquesta es comptaven en un nombre molt major que no les de Joan dez Payti: un parell de cambres inferiors, en una d'elles era on dormien els esclaus,¹⁷

¹³ ARM, Prot. T-9878, 60-61v. Document cedit per Maria Barceló Crespí.

¹⁴ Pere A. SANXO: "Sobre el estranys al Regne (1480)", *BSAL*, 19, Palma, 1923, 82-83.

¹⁵ ARM, Prot. T-859, 30-32.

¹⁶ Gabriel LLOMPART: "Pere Mates..." 97. S'ha de tenir en compte que Pere Mates era un cas excepcional entre el seu col·lectiu, salvant totes les distàncies, alguns han apuntat que ell equivaldria al segle XIV el que Guillem Sagrera al XV.

¹⁷ Que disposàs d'esclaus potser sigui un indicador d'una major solvència econòmica.

cambres superiors, estable, hort, cuina, menjador, porxo...¹⁸ La casa de Cristòfol Vilasclar, igualment de dues plantes, estava dividida en les següents: menjador, cambra, despensa, cambra de l'escala, cuina al pis superior i una estança anomenada *l'altra casa* que segurament devia ésser un espai adossat a l'habitaclle principal.¹⁹

L'inventari més semblant al del basc és el de Simó Xaverí. L'alberg d'aquest es dividia en entrada, menjador, cambra i cuina, igual que el de dez Payti, sense que de l'inventari es desprengui si l'immoble tenia una o dues plantes²⁰.

També destacar que, igual que l'esmentat Xaverí i a diferència de Cristòfol Vilasclar, no posseïa altres propietats fora de l'alberg on vivia com pogués ésser algun hort o pedrera,²¹ ni gaudia dels beneficis que li pogués reportar el pagament d'algun censal.

Els objectes no difereixen molt del que se sol veure a la resta d'inventaris de persones de semblant categoria social, el que més s'aprecia són els estris i atuell relacionats amb la cuina i el menjar i la roba de la llar i personal. Pel que fa als primers dir que la seva vaixela comptava amb algunes peces d'obra de Màlica, però aquest no és un aspecte molt destacable ja que el que denominaven obra de Màlica era comú a moltes cases mallorquines d'aquella època.²² No hi manca, de totes maneres, l'espasa, arma que sol aparèixer, quasi sempre, a totes les vivendes. El mobiliari es redueix a una taula a l'entrada, sis estormies a la cuina, a la cambra, un llit amb el seu corresponent atuell, dues cadires plegadisses i altres objectes on guardar-hi coses com algunes caixes i cofres; al menjador també hi ha un arquivanc, un banc i una taula.

L'únic element decoratiu de la casa es troba de nou al menjador i es tracta d'una *cortina de paret* (un tapís, amb tota probabilitat) amb pintures de caràcter religiós.

Pel que fa als aliments que podia tenir emmagatzemats només consta el forment que tenia dintre les caixes d'un arquivanc, altra vegada a una estança del pis superior: el menjador.

Resulta estrany que l'únic comentari que es faci sobre el pa, aliment primordial i base de tota dieta, sigui una panera on es guardava, sense esmentar res que intervingui en el seu procés d'elaboració (la pastera, alguna post de pastar, librells...). No necessàriament tothom havia de tenir un forn a casa seva; per això estaven els forns *de puja* o públics on la gent anava a coure els aliments,²³ però sí que l'elaboració sempre se solia fer a casa.

¹⁸ Gabriel LLOMPART: "Més precisions...".

¹⁹ Gabriel LLOMPART: "Sagreriana Minora"...Doc. 9.

²⁰ Gabriel LLOMPART: "Sagreriana Minora"...Doc. 10.

²¹ Cristòfol Vilasclar posseïa un camp, dues pedreres amb casa, una a Cap Blanc i l'altra a la marina de Felanitx i una casa situada a Rafalbeitx (se suposa que a la pedrera). Veure nota 17.

²² Maria BARCELÓ CRESPI; Guillem ROSSELLÓ BORDOY: *Terrissa: dades documentals per a l'estudi de la ceràmica mallorquina del segle XV*, Palma, 1996.

²³ Maria BARCELÓ CRESPI; Guillem ROSSELLÓ BORDOY: *La ciudad de...* 294.

Jaume SASTRE MOLL: "Forns senyorialis i forns de puja en el Regne de Mallorca", *VII Congrés el Nostre Patrimoni Cultural: arquitectura i enginyeria populars a Mallorca*, Palma, 2006, 153-172.

Que era una persona pobre o amb escassos recursos, al manco de liquidesa, també ho demostra el que tingués empenyorades dues culleres d'argent i una olla.

Es desconeix l'edat que tindria quan morí i és cert que per establir conclusions serioses es fa necessària l'aparició de nous documents, però, així i tot, és pot llançar qualche hipòtesi a partir d'alguna dada aportada pel mateix inventari. Se sap que va haver de ser medicat, perquè la vídua fa constar que de cinc ducats que havia trobat del seu difunt, una part va servir per pagar les medecines. Vol dir això que va patir una llarga malaltia, o tal vegada que fou víctima d'un accident laboral que el va tenir postrat al llit fins a la seva mort i per amainar el dolor es varen veure obligats a medicar-lo?²⁴ Que tingués un nin, podríem dir, petit, no és un indicatiu de que el dit dez Payti fos un home "jove", més, sabent que les dones quan es casaven, en la majoria dels casos, era amb homes que gairebé els duplicaven l'edat. Però si s'ajunten aquests dos punts es podria apuntar la hipòtesi que no va morir essent un home del tot vell.

Les consideracions sobre la seva vida laboral i sobre les relacions que pogué tenir amb altres treballadors de la pedra de Ciutat de Mallorca són punts del tot interessants per intuir com es va establir aquí, de qui va rebre ajudes per fer-ho, en cas de que en rebés, si gaudia de reputació entre els seus companys, etc... De nou es topa aquí amb la manca de dades empíriques que només permet moure's en el terreny dels "suposats" i els "tal volta". No obstant això i sempre a partir de les dades constatables que es tenen es poden fer una sèrie de comentaris que poden donar alguna llum, encara que aquesta sigui tènue.

Com i per què va arribar Joan dez Payti a Mallorca? Pel que fa a la primera pregunta indubtablement ho va fer per mar: se sap que Mallorca era una cruïlla de camins, que la seva posició estratègica facilitava el comerç tant amb el sud de França, com amb Itàlia o el nord d'Àfrica, sense comptar les costes llevantines de la Península, fins i tot s'arribava a Flandes a través de l'estret de Gibraltar, fent escala a alguns enclavaments estratègics com per exemple Lisboa, entre d'altres.²⁵ Seria possible que algun vaixell procedent de Flandes i amb destí Mallorca hagués recalat a algun port del Cantàbric des d'on s'hagués embarcat dez Payti? No se sap però pareix una opció més raonable que no que s'hagués desplaçat per terra fins a algun port de la Corona d'Aragó (Barcelona o València, per esmentar els més importants) i que d'aquí s'hagués adreçat cap a Mallorca.

Pel que fa a la segona pregunta, es fa més difícil llançar algunes suposicions, donat que res es coneix fins que un any abans de la seva mort es troba participant amb altres picapedrers mallorquins a una junta d'experts sobre unes obres a l'església de Santa Clara de Palma,²⁶ i mesos abans fent de testimoni en un contracte d'aprenentatge.²⁷ Però el més probable és que arribàs a Mallorca per iniciativa pròpia, segurament cercant feina.

²⁴ També podria ser que no es tractàs de cap d'aquestes dues opcions.

²⁵ Francisco SEVILLANO COLOM: "Mercaderes y navegantes mallorquines", J. MASCARÓ PASARIUS (coor.): *Historia de Mallorca*, Palma, 1971, 431-520.

Francisco SEVILLANO COLOM: "De Venecia a Flandes (Vía Mallorca y Portugal, S. XIV)", *BSAL*, 33, 1974, 1-33.

²⁶ Veure nota 2. Concretament aquesta va tenir lloc el dia 1 d'octubre de 1503.

Com s'ha apuntat més amunt, que no consti al seu inventari cap estri o ferramenta que tingui que veure amb la seva professió pot indicar que treballava per a un altre picapedrer, a la seva colla. Es pot confirmar, gràcies al document extret per Gabriel Llompart, amb qui mantenia contactes: Joan Sagrera, Jeroni Ferrer i Daniel Pou, que són els altres *lapiscidae* que participen a la junta a Santa Clara. També hi apareixen Andreu Salort, Pere Sastre i Joan Salort, però aquests són catalogats de *architectoribus*.

Si s'hagués de vincular l'activitat de dez Payti amb algú d'aquests qui té més probabilitats és Daniel Pou, a qui també s'anomena a l'inventari del difunt; però sense descartar del tot a Joan Sagrera si es dona per suposat que dez Payti i d'Espeyto són la mateixa persona.²⁸

De totes maneres s'ha de dir que segurament gaudia d'un cert respecte entre els seus companys, això es veu en què –en el cas de que fos encertada la suposició de que fes feina amb la colla dels Pou o dels Sagrera- va ser elegit per participar i tenir veu i vot en aquesta junta.

Un altre punt a considerar és si hi havia més bascs (“biscains”), que practicassin el mateix ofici que dez Payti, residents a Ciutat de Mallorca i si varen relacionar-se amb ell.

Quan algun estranger arribava a una nova ciutat el primer que, per lògica, devia fer era mirar d'entrar en contacte amb qualche paísà seu i amb més motiu si aquest era del mateix gremi.

Consta un Pere López, àlies Biscaí que segons Onofre Vaquer²⁹ procedia del Regne de Castella i tenia la seva residència a Valldemossa.³⁰ El més probable és que l'apel·latiu Biscaí correspongui a la zona del Regne d'allà on era oriünd. No s'ha trobat cap altra notícia anterior a aquesta, la qual data de 1515.³¹

Amb aquestes dades no es pot dir que dez Payti i Pere Biscaí entrassin en contacte i desconeixent quan Pere arribà a Mallorca no es pot assegurar que en fer-ho, dez Payti encara fos viu.

També hi ha constància documental d'un altra *lapiscida* de nom Joan Biscaí,³² que comprà una casa al sastre Jaume Enric (?), a la parròquia de Santa Eulàlia al mateix carrer on tenia el seu alberg dez Payti: el del Molí del Vent.³³ Dia, mes i l'any en què es va fer aquesta compra-venda resten en blanc, només se sap que el protocol notarial on queda

²⁷ Veure nota 3.

²⁸ Veure nota 3.

²⁹ Onofre VAQUER: “Immigrants a Mallorca (1500-1550)”, *BSAL*, 54, Palma, 1998, 123.

³⁰ ARM, Prot. LL-6, 96v-97.

³¹ Maria Barceló Crespi va publicar un altre document sobre aquest picapedrer datat el 1517 en el qual establí un contracte de treball amb el notari Antoni Ramiro per realitzar unes obres a casa seva, a Petra. En aquest cas el dit Pere continua residint a la parròquia de Valldemossa i l'àlies ja ha estat pres com a llinatge: “Petrus Bischay” en lloc de “Petrus Lopes”. No hi ha dubte de que es tracta de la mateixa persona: Maria BARCELÓ CRESPI: “Nous documents sobre l'art de la construcció”, *BSAL*, 59, Palma, 2003, 221-248, doc. XXI.

³² Aquí es podria haver repetit el cas de Pere López, àlies Biscaí, qui va acabar essent Pere Biscaí.

³³ ARM, Prot. P-400, 26v-27.

recollit data de 1504; per tant no es pot saber amb certesa si aquesta es feu abans de morir Joan dez Payti, amb la qual cosa és difícil assegurar que hagin estat veïnats. De totes formes és de destacar que dues persones, suposadament vingudes d'una mateixa zona geogràfica, acabin tenint residència al mateix carrer.

De tot això el més significatiu és que Joan dez Payti no sigui l'únic picapedrer oriünd d'aquella zona que va arribar a establir-se i fer feina a Mallorca tot i que, documentalment, no es pugui demostrar que arribassin a tenir relació.

Apèndix

1504, setembre 13 (divendres)

Inventari del *lapiscida* Joan dez Payti realitzat a instàncies de la seva vídua Caterina

ARM, Prot. T-859, 30-32.

Inventarium bonorum hereditatis Johannis

d'Espayti, lapiscide Maioricarum.

(...) mulieri

Die veneris XIII mensis septembris anno predicto M° D° quarto

In Dei nomine amen. Cum ob doli maculam evitandam omnemque suspicionis (?) materiam tollendam heredes, tutores et curatores et omnes (...) generaliter qui alienam gerunt administrationem (?) teneantur et debeant inventarium facere de bonis eis delatis et quorum administrationem (?) habent ne ultra vires teneantur hereditarias sed potius (?) gaudere valeant beneficiis inventarium confitentibus a jure indultis In circo ego Catarina uxor Joannis dez Payti lapiscida civis Maioricarum quondam tutrix et curatrix legitima Joanne filie mee et mihi et dicto quondam viro meo comunis etate impuberis que unacum pregnantu meo de quo im presentiarum ego gravidasu (?) sive pregnans heres est dicti eorum patris ab intestato defuncti cum de iure non videatur quis sine herede decedere qui reliquit uxorem pregnantem. Cum pro(...) dotis mee et aliorum jurium meorum qui ego habeo et mihi competent (?) in hereditate predicta et de bonis eiusdem ad describenda bona omnia dicte hereditatis ian dicti quondam viri mei et ea ut infra inventarienda procedo apud Martinum Terrers notarium infrascriptum ante tamen posite per cum iussu meo signo venerande sancte crucis

E primerament atrobí en la dita heretat del dit quondam mon marit hun alberch o cases hon aquell habitava e morí finant sos derrers dies la nit de nostra dona de agost prop-passat situades en la present Ciutat de Mallorca en la parròquia de Santa Eulàlia en lo carrer del Molí del vent tengudes en alou propri dins les quals cases atrobí les coses següents:

Primo en la **entrada** atrobí una taula ab quatre petges tinents ab ella.

Item dos alfabetes per tenir oli dins les quals havia entorn XII quartans de oli.

En la **cuyna baix** atrobí una olla de coure mitgensera.

Item una altra olla d'altri qui sta penyora per vint sous qui hi prestà mon marit.

Item una paella ab sa giradora.

Item una paella.

Item un ast mitgenser

Item atrobí una caldera de aram mitgensera sobre la qual havia prestats VIII sous lo dit mon marit.

Item sis stormiesde palma usades.

Item sis escudelles, dos plats i una librella ensisamera tot obra de Malica.

En la **cambra** al repla de la scala atrobí primerament hun llit de camp ab sa màrrega de palla ab son travesser de fluxell e tres coxins de fluxell los dos grans e hun petit ab dos lensols de bri e stopa de quatre telas cascú usats ab una flassada de borra usada.

Item una caixa de alber ab son pany e clau dins la qual havia primerament quatre lensols tres nous e lo hu usat de bri e stopa tots de quatre teles.

Item dos tovalles de taula usades cordellades.

Item tres camises del defunt dos noves e l'altra usada.

Item dos tovalloles de bri e stopa e una de filempua usades.

Item dos tovalles de pastar una nova l'altra usada

Item pos dos culleres de argent d'altri stan penyora la una per dos cruats l'altra per tres cruats

Item una capsa pintada hon havia una penitencia grossa d'asabeia

Item una corretia, cap e civella d'argent ab nou platons lo peix de ceda morada.

Item hun segell e hun scut e dos verguetes tot d'or.

Item una capsa blanca buyda.

Item dos servidores de palma hon stan los draps y cosetes de la criatura de qui so? prenys.

Item hun cofre vell pintat ab son pany e clau hon ha forment per al menjar qui ab altra forment qui es d'alt pren suma de XIII quarteres.

Item una servidora de palma.

Item una caixa de alber ab son pany e clau dins la qual havia primerament hun capús de mescla del dit defunt.

Item unes calces de stamenya de grana.

Item hun gipó de drap leonat

Item hum sayo ab mànegues violat.

Item V? rams de stopa (...) debanat.

Item una panera de canya per tenir lo pa.

Item una sanalla nova de palma de dos barcelles e una de spart de una barcella.

Item una servidora de palma per a partera.

Item dos cadires plegadisses.

En lo **menjador d'alt** atrobí hun artibanch de dos caxes ple de blat ja demunt scrit.

Item hun banch larch ab sos petges nou.

Item una taula larga ab sos petges tot de alber.

Item una cortina de paret ab figures de la Passió de Iesuchrist sobre tela.

Item hun traverser ple de borra sotil.

Item mig quintar de lli de la terra.

Item hun barral de vidre de tres quarters.

Item hun sach de (...) de una quartera.

Item una spasa del dit mon marit.

Item una castanya de mig quarter e dos brocals de vidre.

Item huns ferros de cuynar.

Item dos (...) e dos culleres del fust.

Item dos sanalles de palma d'anar comprar a plassa.

Item atrobí en la dita heretat que té vuy (...) Daniel Pou dos draps lo hu vintè l'altre drap (...) negre los (...) dels quals dos draps son encara degudes.

Item atrobí sinch ducats mort lo dit mon marit qui han servit a pagar les medecines sepultura e (...) del dit defunt.

Hec autem et non alia bona que superius sunt scripta inveni ego dicta Catarina in hereditate dicte quondam Ioannis Dez Payti viri mei prout ad meam devenerun noticiam protestor tamen que (...) aliqua alia bona invenero ea omnia que (...) fuerit (...) scribi et reponi faciam in hoc presenti inventario vel alio legitimo documento omni fraude et malignitate cessantibus (...) et exclusis. Actum est hoc in Civitate Maioricarum de veneris XIII mensis septembris anno a nativitate domini M^o D^o quarto. Signum meum Catarine Dez Payti predictae. Que hec dicto nomine laudo et firmo.

Testes: huius rei sunt Georgius Domenech et Bernardus Barceló

paratores Maioricarum.

BIBLIOGRAFIA

- M. BARCELÓ CRESPI: *Elements materials de la vida quotidiana a la Mallorca Baixmedieval. (Part Forana)*, Palma, 1994.
- M. BARCELÓ CRESPI; G. ROSSELLÓ BORDOY: *La ciudad de Mallorca*, Palma, 2006.
- G. LLOMPART MORAGUES: "Pere Mates, un constructor y escultor trecentista en la *Ciutat de Mallorca*", *BSAL*, Palma, 1976, 91-118.
- G. LLOMPART MORAGUES: "Sagreriana Minora", *BSAL*, 39, Palma, 1983, 407-434.
- G. LLOMPART MORAGUES: "Maestros albañiles y escultores en el Medioevo mallorquín", *BSAL*, 49, Palma, 1993, 249-272.
- G. LLOMPART MORAGUES: "Més precisions sobre Huguet Barxa, imaginari medieval" *Estudis Baleàrics*. 62/63, Palma, 1997, 53-59
- G. LLOMPART MORAGUES: *Miscelánea de pintura y picapedreria medieval mallorquina*, Palma, 1999.
- P. A. SANCHO: "Sobre el estrany al Regne (1480)" a *BSAL*, 19. 1923, 82-83.
- JAUME SASTRE MOLL: "L'obra pictòrica com element decoratiu, sumptuari i devocional a les illes medievals mallorquines, en el trànsit a la modernitat", *BSAL*, 59, Palma, 2003, 47-88.
- JAUME SASTRE MOLL: "Forns senyorial i fors de puga en el Regne de Mallorca" *VII Congrés el Nostre Patrimoni Cultural: arquitectura i enginyeria populars a Mallorca*, Palma, 2006, 153-172.
- F. SEVILLANO COLOM: "Mercaderes y navegantes mallorquines" a *J. MASCARÓ PASSARIUS (coord.) Historia de Mallorca*, 1971, 431-520
- F. SEVILLANO COLOM: "De Venecia a Flandes (Vía Mallorca y Portugal, S. XIV)", *BSAL*, Palma, XXXIII, 1974, 1-33.
- O. VAQUER BENNÀSER: "Inmigrants a Mallorca a la segona meitat del S. XV", *BSAL*, Palma, 51. 1995, 125-139.

RESUMEN

Nueva aportación sobre el lapiscida vascón Joan dez Paity establecido en Mallorca y afincado en la isla a raíz de su matrimonio. A través del inventario post mortem establecido por Caterina su viuda se pueden extraer aspectos de su vida doméstica. Se establecen además comparaciones con otros miembros de la colonia vasca establecida en la isla a inicios del siglo XVI.

ABSTRACT

This paper offers a new contribution to the knowledge of the Basque *magister* in construction technique Joan dez Paity, inhabitant of Majorca after his marriage. It has come to some aspects of domestic life according to the *post mortem* inventory by his widow Caterina. In addition, the author exposes comparisons with some other from members of the Basque colony.